

Hodnotenie, postrehy a odporúčania celoslovenskej poroty EURÓPA V ŠKOLE 2014

Motto 61. ročníka projektu/súťaže EURÓPA V ŠKOLE v školskom roku 2013 – 2014:

AKO CHCEME ŽIŤ V EURÓPE ?

Motto 61. ročníka medzinárodného projektu EURÓPA V ŠKOLE sa viaže k Európskemu roku zosúladenia pracovného a rodinného života, ktorý vyhlásila pre rok 2014 Európska Únia.

Celoslovenská porota EURÓPA V ŠKOLE 2014 sa stretla v Bratislave v dňoch 26. – 28. marca 2014 za účelom posúdenia prác zaslaných do celoslovenského kola 61. ročníka súťažnej časti medzinárodného projektu. Pozostávala z 11 členov, tvorili ju učiteľky a učitelia zo všetkých stupňov a typov škôl z celého územia Slovenska.

Motto 61. ročníka medzinárodného projektu / súťaže EURÓPA V ŠKOLE sa podľa reakcie pedagógov, žiakov a študentov stretlo s pochopením a ústretovosťou. Z prác, ktoré postúpili do celoslovenského kola bolo evidentné, že témy pre jednotlivé vekové kategórie pomohli motto projektu priblížiť a poskytli tak možnosť deťom a mládeži pracovať s konkrétnymi údajmi reflektujúcimi slovenskú, európsku a svetovú realitu v neľahkej problematike zosúladenia pracovného a profesijného života. Rovnako prínosným bolo aj stvárnenie vlastných predstáv mladej generácie o ich budúcnosti.

Porota skonštatovala, že tohtoročná téma bola pre žiakov výsostne aktuálna, bytostne sa dotýkala ich každodenného života. Projektu sa podarilo obrátiť pozornosť detí a mládeže na význam a úlohu rodiny, na kvalitu spoločne stráveného voľného času, resp. na jeho nedostatok z dôvodu neadekvátnej pracovnej vyťaženia najmä ich rodičov. Hlavné námety, ktoré rezonovali vo väčšine tohtoročných prác boli výpovede mladých ľudí, ktorých veľmi trápi pracovná vyťaženosť rodičov pracujúcich v štátnych zariadeniach, či v súkromných firmách, alebo v zahraničí. Z prác vyznieva, že by sa radšej uskromnili, mali menej materiálnych statkov, len aby si ich rodičia oddýchli, našli si čas na rodinné rozhovory. To chýba väčšine autorov prác. Bolo cítiť, že mladí ľudia sa úprimne zaujímajú o prácu svojich rodičov, citlivo vnímajú radosti i neúspechy v rodine. Majú zároveň svoju predstavu o tom, ako budú podobné problémy riešiť vo svojej „dospelej“ budúcnosti.

Rodina, resp. jej absencia, nedostatok voľného času, resp. spoločne strávený voľný čas, rôzne pracovné aktivity, neobvyklé povinnosti mladých ľudí, empatia k rodičom a ich predstavy o svojej budúcnosti, to sú témy, ktoré rezonovali. Je dôležité, aby sme o týchto, často málo populárnych témach premýšľali už rannom veku, v škole, snažili sa pomenovať ich, naučili sa postupne analyzovať príčiny ich vzniku a hľadať možné východiská.

Porota oceňuje prístup skúsených pedagógov v školách, ktorí tak ako po iné roky dokázali motivovať a zainteresovať žiakov a študentov na účasť v spoločensky angažovanom medzinárodnom projekte EURÓPA V ŠKOLE a pomohli im, aby svojimi výpoveďami prezentovali vlastné postoje k aktuálnym témam dneška. Pedagógovia zohrávajú nemalú úlohu najmä v prvej fáze projektu, keď pomáhajú ozrejmiť uvedené témy a motivujú žiakov a študentov k príprave ich výstupov. Sú tiež dôležitými organizátormi a členmi školských, či obvodných alebo krajských porôt.

Porota oceňuje tiež prácu organizátorov a členov porôt obvodných a krajských kôl súťažnej časti projektu EURÓPA V ŠKOLE. Najmä v prípadoch, kde si ju robia naozaj poctivo a dobre (bohužiaľ nie všade). Prvoradým zmyslom nižších kôl nie je len výber a postup toho najlepšieho ale predovšetkým snaha, aby čo najväčší počet prác žiakov a študentov, ktorí svojou iniciatívou urobili niečo nad rámec ich školských povinností bolo zaslužené odmenených na úrovni obvodu, resp. kraja. Aby čo najmenší počet súťažiacich zostal anonymný. Zaslúžia si byť zviditeľnení.

Hodnotenie, postrehy a odporúčania celoslovenskej poroty podľa sekcií:

Prác, ktoré členovia celoslovenskej poroty v tomto ročníku posudzovali bolo podstatne menej, ich kvalita však bola neporovnateľne lepšia. Aj keď z obvodov či krajov nie vždy bol dodržaný predpísaný počet zasielaných prác, ukázalo sa, že zavedenie povinných školských kôl, napriek protestom mnohých pedagógov, bolo dobrým riešením. Do ďalších postupových kôl vďaka prvotnej selekcii v školách prichádzali len tie najlepšie práce. Túto skúsenosť budeme využívať aj ďalších ročníkoch aj keď počet prác, zasielaných zo škôl za jednu vekovú kategóriu a spôsob stvárnenia témy, zvýšime.

Celoslovenská porota - sekcia multimediálnej tvorby skonštatovala, že:

- Motto Európy v škole bolo tento rok rozpracované do tém, ktoré boli podľa nášho názoru všetkým vekovým kategóriám blízke a jednoduché čo do pochopenia obsahu, ale na druhej strane širokospektrálne v spracovaní a samotnej tvorbe. Najviac prác bolo v II. a I. kategórii, naopak, najmenej v III. a IV. kategórii. Zastúpenie ZUŠ v oblasti multimediálnej tvorby bolo podobne ako v minulom roku minimálne.
- Multimediálna tvorba si vyžadovala pre svoju širokospektrálnosť a rôznorodosť spracovania mnohých prác posudzovanie aj po literárnej a výtvarnej línii, čo bolo zabezpečené spoluprácou s ostatnými sekciami poroty, ktoré tvorili pracovníci všetkých typov škôl a so znalosťami cudzích jazykov. Považovali sme za potrebné tento fakt zdôrazniť, aby nevznikli pochybnosti, že tvorba v iných jazykoch nebola posudzovaná odborne. Porota zvažovala pri hodnotení tieto kritériá: originalita, inovatívnosť, myšlienka a prístup k téme, kvalita spracovania, technická úroveň a celkový dojem.
- Porota konštatuje, že veľa pedagógov si zobralo k srdcu odporúčanie celoslovenskej poroty z minulosti, čo sa odzrkadlilo vo vysokej úrovni mnohých prác. Nedalo sa prehliadnúť, že veľa prác bolo pripravovaných dlhodobo, systematicky a s jasnou predstavou a následnosťou jednotlivých scén. V každej kategórii sa vyskytli 1-2 práce s prekvapujúcim spracovaním od videofilmov, cez animácie, divadelné scény, improvizácie a pod. až po dlhodobé projekty kolektívov ale aj jednotlivcov. Niekoľko prác bolo spracovaných kombinovaním spomínaných foriem. Tvorcovia si dali záležať nielen na splnení obsahu témy, na kvalitnom technickom spracovaní na zaujímavých nápaditých postupov, ale aj na vlastnej tvorbe scén, kulís, kostýmov autentických animovaných postavičiek a pod. Projektová tvorba očarila zaujímavými nápadmi ako napr. predstavenie regiónu po historickej stránke scénami a improvizáciou, vlastnou výtvarnou tvorbou jednotlivcov a následným spracovaním do kolektívnej tvorby prepojenou jednoduchou animáciou s využitím kresieb gradovanou do jednoduchej scény, ktorá vystihovala budúcnosť.
- Opätovne však upozorňujeme, že tvorba multimediálnych prezentácií nespočíva v kopírovaní materiálov (textov a obrázkov) z internetu, ich ukladanie do power pointových prezentácií a následne napálenie na disk. Veľa "multimediálnych" prác bolo bez vlastných názorov, myšlienok, originality v námetoch aj spôsoboch stvárnenia (pritom zbytočne dlhých 30 – 50 slajdov). Naozaj multimediálnych prác bolo málo a preto porota neudelila v tejto kategórii žiadne čestné uznania.
- Porota odporúča: V súčasnosti je súčasťou štátneho ako aj školských vzdelávacích programov vyučovanie Informatickej výchovy a prierezovej témy Multimediálna výchova. Žiaci a študenti od II. – IV. Kat. (v závislosti od učebných osnov) sa učia na týchto predmetoch okrem iného aj základy programovania, multimediálne formáty audio, video, grafické prostredie a rôzne

spôsoby tvorby prezentačných prostredí. Vieme, že žiaci a študenti by dokázali vytvoriť hodnotnejšiu tvorbu s autentickou názorovou výpoveďou práve v kombinácii s už spomínanými formami.

- Pokúste sa o niečo vlastné, čo upúta, zaujme, očarí. Pri tvorbe animácií a videa nie je dôležité, aby bola tvorba dlhá, ale originálna a výstižná. Pre zaujímavosť, cenu dostali aj práce v trvaní cca 1 – 2 min. Porotu zaujala napr. na prvý pohľad pre amatéra jednoduchá animácia z plastelíny, s ktorou si jej tvorcovia dali veľkú námahu, lebo bola pútavá, výstižná, obsahovala gradáciu a zmysluplný zámer (po technickej stránke veľmi náročná). Máme radosť z toho, že sa práce s originalitou, krásnymi myšlienkami, prístupom zo strany pedagógov žiakov a študentov, a spracovaním našli v každej kategórii.

Celoslovenská porota - sekcia výtvarnej tvorby skonštatovala, že:

- Celoslovenská porota hodnotila výtvarné práce – plošné, priestorové, a multimediálne výtvarné projekty. Práce v jednotlivých vekových kategóriách boli obsahovo nápadité, koncepčné a korešpondovali s mottom ročníka ako aj s vyhlásenými témami pre jednotlivé vekové kategórie. Zastúpené boli techniky kresby, maľby, grafiky, koláže, priestorové práce, fotografie, montáže. Najslabšiu úroveň dosahovali priestorové práce. Naopak, kvalitatívne vyššiu úroveň porota zaznamenala v technike počítačovej grafiky a vo fotografii.
- Porota neodporúča v budúcnosti zasielať trojrozmerné objekty. Veľkoplošné projekty a kolekcie objemných výtvarných prác bude postačujúce zaslať v podobe fotodokumentácie. Plošné výtvarné práce, individuálne či kolektívne, navrhuje obmedziť na maximálny rozmer A 2 a zasielať nezrolované!
- Porota vysoko oceňuje koncepčný prístup pedagógov v ich práci so žiakmi a študentmi. Výstupy z kolekcii výtvarných prác sú odrazom premyslenej a vhodnej metodiky, dodržania didaktických postupov a rešpektovania vekových zvláštnosti v použití výtvarných techník.
- Porota v budúcnosti očakáva väčšie zapojenie viacerých špeciálnych škôl do výtvarnej časti projektu. Opäť, tak ako v minulom roku absentujú práce zo škôl pre zrakovo a sluchovo postihnutých žiakov.

Celoslovenská porota - sekcia literárnej tvorby skonštatovala, že:

- Motto 61. ročníka medzinárodného projektu/súťaže EURÓPA V ŠKOLE i témy pre jednotlivé kategórie boli veku primerané a dovoľovali súťažiacim popustiť uzdu svojej fantázii a tým podčiarknuť originalitu svojho literárneho umenia. V konečnom dôsledku súťažiacim bolo umožnené prezentovať svoje vlastné postoje k aktuálnym témam súčasnosti a umožniť im v budúcnosti hľadať rôzne východiská.
- Práce zaslané do celoslovenského kola splnili ciele a očakávania členiek literárnej sekcie poroty. Bolo vidieť, že prešli sitom školských i okresných kôl. Mnohé z nich boli originálne a na umeleckej úrovni. Subjektívna štylizácia, umelecké prostriedky i grafická úprava svedčia o stúpajúcej úrovni celoštátneho kola súťažnej časti projektu EURÓPA V ŠKOLE .

- Nepříjemnou skúsenosťou členiek poroty bol fakt, že do celoslovenského kola pedagógovia zasielajú práce z iných literárnych súťaží a očakávajú úspech, resp. ocenenie. Takýto postup považuje celoslovenská porota za neetický.
- POÉZIA: Úroveň prác bola pomerne vyrovnaná. Niektoré práce boli dosť popisné, iné parafrázovali skutočnosť, mnohé boli ovplyvnené médiami. Mladí poeti sa zamerali hlavne na tvorbu rýmu a niekedy im unikla téma. Členky poroty uprednostňovali práce, z ktorých prýštili emócie a originálne videnie života doma i vo svete. Samozrejme bónusom niektorých prác bola hra so slovami, svojské umelecké prostriedky a pod.
- PRÓZA: Súťažiaci vychádzali nielen z priamej skúsenosti, ale aj zo sprostredkovaných informácií v médiách. V globále bola úroveň prác vyrovnaná. Niektoré práce boli faktografické, popisné, bez gradácie deja, momologické. V niektorých sa vyskytli dokonca pravopisné chyby. Porota ocenila tie práce, ktoré sa vyznačovali kreatívnym prístupom k téme, originálnymi štylistickými prostriedkami a boli svojsky spracované.
- Počet súťažných prác napísaných v cudzom jazyku z roka na rok stúpa. Pravopisná a štylistická úroveň je vo väčšine prípadov vyhovujúca. Pozorujeme tiež nepomer v počte prác prezentovaných v jednotlivých cudzích jazykoch.
- Propozície projektu/súťaže Európa v škole umožňujú súťažiacim napísať umeleckú prácu aj v jazyku národnostných menšín t.j. inom ako slovenskom materinskom jazyku. Už roky rokúce sú tieto práce zastúpené v minimálnom počte.

Záver a odporúčania celoslovenskej poroty:

- Na základe dlhoročnej nevyváženosti počtu prác, ktoré prichádzajú do celoslovenského kola z jednotlivých regiónov Slovenska porota apeluje na obvodných a krajských koordinátorov, najmä na ich povinnosť distribuovať včas informácie o témach jednotlivých ročníkov, o termínoch a adresách zasielania súťažných prác do obvodných, resp. krajských kôl.
- Zdá sa, že ešte nie na každom obvode pochopili, že dobrovoľnosť v zapájaní sa do súťažnej časti projektu EURÓPA V ŠKOLE platí len pre žiakov a študentov. Pre nás ostatných, ktorí organizujeme postupové kolá, je to povinnosť. Porota sa kriticky vyjadrila k spôsobu výberu prác v niektorých obvodných kolách (pre vekovú kategóriu 6 - 15 rokov) a krajských kolách (pre vekovú kategóriu 16 -19 rokov). Súbory prác zaslaných do celoslovenského kola často poukazujú na nekompetentnosť poroty, resp. na jej úplnú absenciu. Zásady práce a zloženia odborníkov obvodných a krajských porôt sú dané organizačným poriadkom projektu EURÓPA V ŠKOLE a nemali by byť porušované. Mali by v nich byť zastúpení pedagógovia zo všetkých stupňov a typov škôl ako aj pracovníci s mládežou vo voľnočasových aktivitách. Medzi základné povinnosti v zmysle organizačného poriadku EURÓPA V ŠKOLE patrí organizovanie regulárnej poroty a povinnosť vyhodnotiť výsledky na úrovni obvodu alebo kraja, udeliť ocenenia, prípadne zorganizovať sprievodne aktivity – výstavu ocenených prác. Práca organizátorov sa nemôže obmedziť iba na mechanické zabalenie a odoslanie do celoslovenského kola všetkého, čo bolo zaslané zo škôl.

- Víťame iniciatívu, vďaka ktorej všetky zúčastnené školy si musia najprv zorganizovať školské kolá. To umožnilo pedagógom a žiakom zodpovedne posúdiť výber a kvalitu, oceniť žiakov aj na úrovni škôl. Postup výtvarných, literárnych a multimediálnych prác zo školských do obvodného, či krajského kola by sa obmedzil na počet 20 prác. Dbať na to, aby všetky prihlášky boli korektne vypísané, opečiatkované a podpísané.
- Prihlášky do súťažnej časti projektu, ktoré sa zasielajú spolu s prácami sú už roky sprístupnené v elektronickej verzii. Bolo by vhodné, ak by boli vypísané v PC a vytlačené. Predišlo by sa tým skomoleninám v menách a iných údajoch, ktoré sú predmetom ďalšieho spracovania.
- Žiadame neposielať práce priamo zo škôl do IUVENTY v Bratislave. Akceptované budú len práce, ktoré prejdú obvodnými a krajskými kolami. Celoslovenská porota bude aj naďalej dodržiavať zásadu, že práce, ktoré postúpili zo škôl priamo do celoslovenského kola, resp. prídu po termíne 15.3. nebude hodnotiť.

Vám všetkým, ktorí ste sa o úspešný priebeh 61. ročníka zaslúžili, patrí naše úprimné poďakovanie.

PhDr. Nataša Ondrušková, CSc.
koordinátorka projektu
predsedníčka celoslovenskej poroty.

V Bratislave 31. 3. 2014

Výzva adresovaná Ministerstvu školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky:

Členovia a členky celoslovenskej poroty medzinárodného projektu EURÓPA V ŠKOLE, ktorí poznajú situáciu a názory na projekt na miestnej úrovni, lebo pracujú ako učitelia a učiteľky v školách rôznych regiónov Slovenska a sú členmi a členkami obvodných a krajských porôt, si týmto dovoľujú obrátiť sa s výzvou na Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, aby naďalej zachovalo podporu projektu a jeho súťažnej časti, napriek problémom vo financovaní. Súťažná časť projektu dnes predstavuje jednu z mála spoločných celoslovenských angažovaných súťaží výtvarných, literárnych a multimediálnych prác, združujúcich všetky typy a stupne škôl a školských zariadení v Slovenskej republike. Preto je potrebné ju naďalej zachovať a rozvíjať.

*Členovia a členky celoslovenskej poroty
medzinárodného projektu
EURÓPA V ŠKOLE*

V Bratislave 31. 3. 2014